

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. וטמא טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים וכו' מי שאירע בו דבר צריך להודיע לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים...1
- הדרן עלך בהמה המקשה.....2
- פרק חמישי.....2
- א. אותו ואת בנו נוהג בין בארץ בין בח"ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשין.....2
- ב. אינו אלא להוציא את הכלאים.....3
- ג. איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו של אמו ואמו שלא אביו מנין ... עד שיפרוט לך הכתוב יחדו.....4
- ד. אותו ואת בנו נוהג בנקבות ואינו נוהג בזכרים.....5

דף עח.

א. וטמא טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים וכו' מי שאירע בו דבר צריך להודיע לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים

כבר התבאר במסכת סוטה דף לב: המצורעת¹ אינה פורעת ואינה פורמת ולא עוטה על שפם, אבל יושבת היא מחוץ לעיר ומודיעה לאחרים שהיא טמאה, ולא המצורעים בלבד אלא כל המטמאים את האדם, חייבין להודיע לכל שהן טמאין, כדי שיפרשו מהן, שנאמר (ויקרא יג פסוק מה) וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא הטמא מודיע שהוא טמא.

¹ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק י הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הדרן עלך בהמה המקשה

פרק חמישי

א. אותו ואת בנו נוהג בין בארץ בין בח"ל בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין ובמוקדשין

אסור לשחוט² בהמה ובנה או בתה ביום אחד, ואין הבדל אם שוחט האם ואחר כך הבן או הבת, או שוחט הבן או הבת ואח"כ האם. והשוחט לוקה³ שנאמר (ויקרא כב פסוק כח) וְשׂוֹר אֹף שָׂה אֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֹטוּ בְּיוֹם אֶחָד.

אינו לוקה אלא על שחיטת האחרון לפיכך אם שחט אחד משניהן ובא חבירו ושחט את השני חבירו לוקה והוא לא⁴.

ואם שחטו⁵ שנים האם ובנה או בתה בבת אחת אע"ג שאין לוקין מ"מ עברו שניהם על איסור דאורייתא⁶ זה על אותו ואת בנו וזה על בנו ואותו.

² שו"ע יו"ד סי' מז סעי' א

³ ואם שחט פרה ואמה וולדה לוקה שתיים משום אותו ואת בנו ומשום בנו ואותו אבל אינו חייב על פרה ואם אמה לחוד כדמוכח בחולין פב ע"א

⁴ רמב"ם שחיטה פי"ב ה"א

⁵ שמלה חדשה שם סעי' א

⁶ ונ"מ ששני הבהמות אסורים באכילה כדלקמן סעי' יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

איסור אותו⁷ ואת בנו נוהג בכל זמן ובכל מקום בחולין ובמוקדשין בין קדשים הנאכלין בין קדשים שאינן נאכלין. לפיכך הראשון ששחט בעזרה⁸ והשני מחוץ לעזרה או הראשון בחוץ והשני בעזרה בין שהיו שניהן חולין או שניהן קדשים בין שהיה אחד מהן חולין ואחד קדשים⁹ זה ששחט אחרון לוקה משום אותו ואת בנו¹⁰.

אין איסור¹¹ אותו ואת בנו נוהג אלא בשחיטה בלבד שנאמר לא תשחטו בשחיטת שניהן הוא האיסור, אבל אם נחר (פי' ענין הנחירה הוא שתוחב הסכין בנחיריו וחותר) הראשון, או נתנבל בידו מותר לשחוט השני, וכן אם שחט הראשון ונחר השני או נתנבל בידו פטור.

דף עח:

ב. אינו אלא להוציא את הכלאים

⁷ שם הלכה ב

⁸ אף שהשוחט חולין בעזרה נאסר בהנאה כמ"ש רבינו ריש פ"ב מ"מ השחיטה מצד עצמה היא הנגונה ושמה שחיטה אלא שדבר אחר גרם לה לאסור. מעשה רקח שם.

⁹ בפי' המשניות כתב רבינו (פ"ה מ"א) ויתבאר לך הדין בכולם בזכר ארבעה כללים האחד שאותו ואת בנו אם שחט אחד מהם ונשאר השני והיה אותו הנשאר קדשים הרי הוא מהוסר זמן ואסור לשחטו עד למחרת אותו היום, ומי שעבר ושחטו חייב מלקות משום אותו ואת בנו בין ששחטו בפנים או בחוץ לפי שאינו חייב כרת על שחיטתו בחוץ מפני שאינו ראוי לקרב בפנים כמו שבארנו בפרק האחרון דובחים. והטעם שחייבנוהו מלקות אחת משום אותו ואת בנו ולא חייבנוהו שתי מלקות מפני שהוא שחט מחוסר זמן בפנים כלומר שהקריב מחוסר זמן, לפי שאין חייבין מלקות על הקרבת מחוסר זמן לאמרו יתעלה ומיום השמיני והלאה ירצה, הא קודם זמן לא ירצה, וכלל הוא אצלינו לאו הבא מכלל עשה עשה כמו שבארנו בתחלת מכות והוא אמרם הנח למחוסר זמן שהכתוב נתקו לעשה. והכלל השני שהשוחט קדשים בחוץ חייב כרת ובתנאי שיהא ראוי לקרב בפנים כמו שקדם בסוף זבחים. והכלל השלישי שהשוחט חולין בפנים אסורים באכילה לפי שחולין שנשחטו בעזרה אסורין בהנאה כמו שבארנו בשני דקדושין, אלא שאינו חייב מלקות. והכלל הרביעי שכל מחויב כרת סופג מלקות כמו שבארנו בתחלת מסכת מכות. ואם היבנת ארבעה כללים אלו יובנו לך כל הבבות הללו שהזכיר בהן דין שני הנשחטין והשוחטין.

¹⁰ ולא הזכיר רבינו אלא הד' האחרונות שהם חולין בחוץ ובפנים חולין בפנים ובחוץ קדשים בפנים ובחוץ והשאר לא הזכיר ובודאי שכיון שכוונתו הוא לומר כאן דהאחרון הוא שסופג את הארבעים משום אותו ואת בנו הראשונות נלמוד מאלו ולא הוזכרו במשנה אלא לחלק בדין הראשון אם חייב כרת או לא ואין זה ענין לכאן ולכך לא כתב רבינו. לח"מ שם.

¹¹ שם ה"ג ובשו"ע שם סעי' ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת ב"ק דף עז: הכלאים פסולין¹² אף על פי שאין בהם מום שנאמר (ויקרא כב פסוק כז) שור או כֶּשֶׁב או עֵז פי יוֹלֵד עד שיהיה כל מין ומין בפני עצמו לא שיהיה מעורב מכבש ועז, והרי הוא מי"ד האסורין למזבח.

ג. איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין לי אלא אביו ואמו אביו שלא אמו ואמו שלא אביו מנין ... עד שיפרוט לך הכתוב יחדו

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף נג. ודף פה. שהמקלל אביו¹³ או את אמו¹⁴ אפילו לאחר מיתתו¹⁵, חייב סקילה, אחד האיש ואחד האשה שקללו. ונסקל שנאמר (ויקרא כ פסוק ט) אָבִיו וְאִמּוֹ קָלַל דָּמּוּ בּוֹ¹⁶, ואחד המקלל בחייהו או לאחר מיתתו הרי זה נסקל¹⁷, וצריך עדים והתראה כשאר כל מחוייבי

¹² רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ג הלכה ד

¹³ רמב"ם הלכות ממרים פרק ה הלכה א שו"ע ונו"כ יו"ד רמא א

¹⁴ ובמשלי פ"ב פס' כ' "מקלל אביו ואמו ידעך נרו באישון חשך" ועיין במלבי"ם שם שפי' "המקלל אביו ואמו יולדיו יצוייר בשני אופנים, א. איש שהחיים למעמסה עליו וחושב בלבו שהרעות בעולם יותר מן הטובות (כמו שהביא המורה שהיה בן דעת איזה כתות) ושע"כ המציאות הוא לרע, וטוב לו ההעדר, ומקלל אביו ואמו שהיו סבה אל מציאותו באלה החיים הרעים, ועליו אמר שידעך נרו באישון חשך שגר האדם הוא מזלו והצלחתו הזורח על ראשו, וגם מי שגר כהה או כבה עדיין יש אור קצת, כמו שדעך נרו בלילה ורואה לאור הלכנה, והוא התקוה אשר בלב כל איש, אבל האיש הזה ידעך נרו וישאר באישון חשך בלא אור תקוה וייחול כלל, כמ"ש נר רשעים ידעך, ורשעים בחשך, ידמו, ב. יש עוד אופן שמקלל אביו ואמו בעבור הנחלה שרוצה שימותו קודם כדי שיירש נחלתם במהרה ועל כן חיי יולדיו קשים עליו" וכו'.

¹⁵ והמקלל אביו או אביו אמו דינו כמקלל אחד משאר הקהל, חינוך פרשת קדושים מצוה ר"ס. כל' מהרש"א ועיין בית הילל

¹⁶ זה מבואר בכתוב וכל מקום שנאמר דמיו בו דינו כסקילה והחמיר הכתוב במקלל יותר מן המכה משום דאית ביה תרתי קלון אביו ואמו והוצאת שם שמים לבטלה ודבר ידוע שהסקילה המורה מהחנק והרי תרי טעמי שייכי בין מחיים בין לאחר מיתה מה שאין בן במכה דלא שייך אלא מחיים.

¹⁷ דלא במקלל שאר אדם מישראל דאינו חייב לאחר מיתה או ביוצא ליהרג וילפי' ליה מקרא בסנהדרין פ"ה ב' ועיין מנ"ח ר"ם אות כ' דהקשה אמאי ילפי' מפסוק מיוחד לכך "דאי אמרינן דאינו חייב לאחר מיתה דגבי אב צריך ג"כ במקויים שבעמך, א"כ גם המקלל אביו מריפה פטור, א"כ היאך כתבה התורה במקלל אביו חייב סקילה, יתעורר קושיית הש"ס חולין י"א ע"ב דילמא לאו אביו הוא" ואין לתרין דאזלי' בתר רובא דלא אזלינן בתר רובא היכא דאיכא שני מיעוטים והכא איכא מיעוט שמא אביו מריפי ומיעוט שמא לאו אביו הוא ועיי"ש מה שהאריך בזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מיתות בית דין, ואחד האיש ואחד האשה וכן הטומטום והאנדרונינוס, והוא שיהיו גדולים שהגיעו לכלל העונשין.

במה דברים אמורים, שקללום בשם מהשמות המיוחדים¹⁸, אבל קללם בכינוי¹⁹, אינו חייב אלא בלאו, כמו המקלל אחד מישראל²⁰.

אולם כבר התבאר שמי שהיו אביו ואמו רשעים גמורים²¹ ועוברי עבירות²² אסור לקללם ואם קלל או הכה פטור²³

ד. אותו ואת בנו נוהג בנקבות ואינו נוהג בזכרים

אע"ג שאיסור²⁴ אותו ואת בנו נוהג בין בבן זכר בין בנקיבה, מ"מ לגבי האם יש חילוק שבנקבות אם היא אמו ודאית שילדתו בפנינו לוקה, אבל בזכרים אם הוא אביו ודאי שברור שלא היה אצל אמו אלא זכר זה, הרי זה ספק

¹⁸ ושבעה שמות הם השם הנכתב יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא השם המפורש או הנכתב אדני ואל אלוה ואלהים ואלהי ושדי וצבאות [יסוה"ת פ"ו ה"ב] ויש גורסין ג"כ אהי"ה אשר אהי"ה [שו"ע סי' רע"ו סעי' ט' בשם מור]. ועיין מנ"ח הביא מח' ראשונים דיש דס"ל דאינו חייב אלא בשם המיוחד ממש דהיינו הויה ויש דיעות דגם אדנות אבל שאר שמות לא ויש ראשונים דשאר שמות הווה כינויים

¹⁹ כגון חנון קנא רחום הגדול הגבור והגורא הנאמן וחזק וכיוצא בהן כמש"כ שם ה"ה

²⁰ ועיי"ש שלדעת הראב"ד גם ע"ז אינו לוקה אלא בשם המיוחד דד' אותיות

²¹ "לא נתברר לי אי דוקא שהוא רשע עכ"פ מפסולי עדות דנקרא רשע הוא דאינו חייב, אבל אם אינו פסול לעדות כגון דעבר על לאו שאין בו מלקות דלאו רשע הוא אפשר דחייב. ואפשר כיון דמבואר בלשון עושה מעשה עמך, כל שעבר איזה עבירה, ואפשר אף עבירה דרבנן הוא בכלל אין עושה מעשה עמך עד שיעשה תשובה, ועוד חזון למועד אי"ה". מנ"ח שם אות י"ז ועיי"ש מצוה מ"ח אות ט"ו וז"ל. "ואם עבר עבירה בשוגג אם הוי עושה מעשה עמך, וכו' כיון דהיה שוגג בודאי הוי ליה עושה מעשה עמך, אך אם נודע לו השוגג, כיון דגם שוגג צריך תשובה, א"כ אם לא עשה תשובה הוי ליה בזה עצמו אינו עושה מעשה עמך כיון דאינו עושה תשובה, וכו'. וגדר התשובה שיהיה עושה מעשה עמך אינו מבואר בעבירות שאין בהן חזרת ממון, וצריך לומר דזהו לפי ראות אנשים אם עשה תשובה אמיתית, אף דתשובה בלב סני, עיין קידושין מ"ט ע"ב המקדש וכו' שמא הררה תשובה וכו', מ"מ זה אינו ידוע, ואין יכולים להורגו מספק, אך עשה תשובה כפי הנראה לאנשים שהוא תשובה, הוי ליה עושה מעשה עמך. ולפי מה שכתבנו דבשוגג ולא עשה תשובה הוי ליה אינו עושה מעשה עמך כיון שעבר על מצות עשה דתשובה דהיא רק מצות עשה, א"כ נראה דבכל העבירות אפילו עבר רק על מצות עשה הוי ליה אין עושה מעשה עמך. ועיין תוס' יבמות כ"ב ב' ד"ה כשעשה, נראה שם דאף כשהוציא שם שמים לבטלה כל זמן שלא עשה תשובה הוי ליה אין עושה מעשה עמך, א"כ הוא הדין בכל עבירות שבתורה, כן נראה לי.

²² אפילו נגמר דינן להריגה והם יוצאים ליהרג ואפי' נגמר דינם ליהרג בערכאות יד אברהם סעי' ד'

²³ ועיין בברכ"י יו"ד שם סעי' ד' הביא מהגר"ח בן עטר [האור החיים] בספרו ראשון לציון דאע"ג דאסור להכותם ולקללם עכ"פ א"צ לכבדם והוא שם חלק עליו והוכיח מהא דהקב"ה אמר לאברהם בעוזבו את אביו תרח "לך אני פומר מכיבוד אב ואם ואינו פומר לאחר" ואע"ג דתרח היה רשע

²⁴ שו"ע ונו"כ מז סעי' ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דאורייתא ואסור לשחוט שניהן ביום אחד ואם שחט אינו לוקה שהדבר ספק²⁵ אם נוהג בזכרים או אינו נוהג.

ואם אינו יודע²⁶ שזה אביו או אמו מותר לשחוט שניהם ואינו חושש מספק²⁷ ואפילו אם דומה הוולד ממש בצורתו ובסימניו לאיזה בהמה אינו חושש לומר מסתמא הוא אביו או אמו ומותר לשחוט שניהם ביום אחד.

²⁵ דהלכה כר' יהודה בחולין ע"א דאב ובנו הווה ספק אם התורה אסרה

²⁶ שמלה חדשה שם סעי' ב

²⁷ כיון שתולים שהולד בא מרוב בהמות דעלמא (שם)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

